

ХАНТЫ ЯСАН

9 апреля 2020 года

www.khanty-yasang.ru

№ 7 (3547)

Основана 1 ноября 1957 года

«Вэндтаты ёх – 2020» кәсупсы вәс

Лариса Карпенко, Татьяна Сайнакова па Раиса Гаврильчик

Төндүп тылдьыт 16-19-мит хэйтлэти Нефтеюганск вошн нйдмит кадетской ашколайн «Рэт ясаңа па Увас мир литература вэндтаты ёх – 2020» немпи кәсупсы вәс.

Мет сыры рэт ясаңа вэндтаты ёх заочной ширн кәссәт, шәлта дыв кәсупсыя юхәтсәт. Шаль, хуы атум төрүм пәта ар вэндтаты ёх кәсупсыя юхәтты ән веритсәт. Тәп хәдүм хуят күтәдн кәсәс – шит Ёмвошәң «Дыләң со-юм» тәхийн рәпитты не

Раиса Гаврильчик, Ным Нярьёх кәртәң ашколайн рэт ясаңа вэндтаты не **Лариса Карпенко** па Русскинской кәртәң учитель **Татьяна Сайнакова**. Арталаты ёх: Ас-угорской научной институтн вудаң учёной не Валентина Соловар, ЮГУ хуца рәпитты

профессор ими Диана Герасимова, округев вэндтаты вер елды тәты институтн рәпитты не Елена Акбаш па Пыть-Ях вошәң вэндтаты ёх профсоюз тәхи кәща не Эльмира Балабан.

Вэндтаты ёх мет сыры дыв рәпатаел олаңән ай кина альсәт. Шәлта рэт ясаң урок тәсы. Ёхәт шуши мир пурмәсәт верты вэндтаты хәр ләщәтсы. Кашәң хуят рэт ясаң па Увас мир

литература елды тәты шира йилуп ләщәтүм вер олаңән ай тәс. Юхи хәшүм артән ёнта пәсан вәс, шәта тәм йисн вэндтаты верн вәлум нүшайт олаңән путәртсы.

Күтәдн кәсман шиты вер тывәс: 1-мит тәхия Р.М. Гаврильчик, 2-мит тәхия Т.А. Сайнакова па 3-мит тәхия Л.Н. Карпенко питсәт.

Людмила ГУРЬЕВА

Округ дума 38-мит мирхот

Ай кер тыдэщ 26-митн Ёмвошн округ дума 38-мит мирхот вэс. Депутатат арсыр мосты верат нух вантсат. Щит округ бюджет вухат олаңан, пирэщ хуятата па нывремэң хоттел хуятата нётты олаңан путар вэс.

Бюджет вухат олаңан путартты ки, щит лэщатлы, лэдн йилпа юхтум вухат мосты верата таруптаты. Нын вейтлэты, хуты там ол коронавирус мэш тывас па 2020-мит олн вутьщадум верты ёмаңхатдэ нух вўсыит муй па пўш лэщатты питлэйт. Шив таруптаты вухат округ бюджетн хэщсат. Щи

пата дыв йилуп мосты верата есалдыит, щикўтн Россия президент хэ партум верата. Щит вэлты хотат омасты пата, 3-7 ол дуват нывремэң тайты хоттел ёха тыдэщ вух сужуптаты пата, ай классатн вэндтыйлды нывремэң ашколайн лапатты пата, тухлаң хопн тывелт-тухелт яңхты вера, пэдьницайта йилуп лекшитты щўңкэ

лэты щира па па мосты верата.

Округ дума мирхотн депутатат поступсы нух вантсат, лэдн мир тэтыляты машинайт, автобусат тўңшираңа ат рэпитсат. Мет вулаңа вэл нывремэң тэтыляты вер, лэдн дыв талаңа ат хэщсат. Щиты ин автобусатн вухды мэнты ныврем, мэта хуят 16 тала ан йис, ким вошатты ан рэхл. Ищиты там поступсийн ханшман, хуты 18 тала ан ювум нывремэңа аталн камн атэлт яңхты ан рэхл. Югра мўвн 16 тал вэн-

ты нывремэңа, ай тэхет потты тыдэщ олаңмит хэгл вўш эвалт па ай кер тыдэщ сужантты вэнты – 22.00-6.00 щосат мэр, вэн кер тыдэщ олаңмит хэгл вўш эвалт лыпат хойты тыдэщ сужантты вэнты – 23.00-6.00 щосат мэр.

Ищиты дума мирхотн депутатат хэлантсат, муй ширн сыры вўюм поступсэт хўват кэща ёх рэпитлэйт. Щит «счётная палата», «адвокатская палата», айлат ёх дума, полиция ёх рэпата олаңан, нывремэң вэндтаты, волонтерства па па верат олаңан айт хэлантсат.

Надежда ВАХ

Оса тэхет ёх кашащты непек ханшсат

Ай кер тыдэщ 24-митн Югра мўв общественной палата ёх па оса тэхет хуятат ияха аќтайщылсат, кўтэлн кашащты непекан ёшпос пунсат. Щи унтасн интам непекан ханшум хуятат Конституция поступсы йилпатты вер вантман тайты питлэйт.

Общественной палата кэща не Ирина Максимова лупас, хуты кэт ол юхды дыв вулаң непек лэщатсат, пиресты вер тэса вантты хуятат немат щив ханшсыит. Щит 3041 ханнехэ, дыв округ хўваттыин 710 тэхийн рэпитсат.

Наблюдателя йиты кашаң ханнехэ щир тайл. Общественной палата сайт хуца ханшсы, мэта хуята щи олаңан лупты мосл.

Югра мўв общественной палата ёх иса муй верлэйт, лэдн пиресты вер яма па тэса ат манас.

Интам Югра мўвевн пиресты вер пелды 3800-кем хуят вантты питлэйт. И тэхийн 5-7 хуят рэпитты питлэйт. Итэх хуятат кашаңа вэллэйт, щирн пиресты тэхия юхатты щир ан тайлэйт, наблюдателят дыв хущела яңхты питлэйт. Щиты аршак ханнехэ пиресупсыя юхатл.

Ирина Максимова округ мирева лупл:
– Кашаң ханнехэя пиресупсыя юхатты

мосл. Оса тэхет ёх округ мир пилда вейтантыйлэйт па щи олаңан путартлэйт, лэдн кашаң хуят пиресты вер олаңан щиты ат нэмасэс.

Мосл лупты, «Югра лыднуптаты» тэхика кэща не Людмила Алфёрова ищи там кашащты непекан ёш пос пунас.

Ханты ясаңа тулмащтас Надежда НОВЬЮХОВА

Дыв саттэла вер тайты ёх нётлэйт

Округ кэща не Наталья Комарова ай кер тыдэщ 31-митн мирхот верантас. Щата поступсэт нух вўсыит, хута ханшман дыв саттэла вер тайты хуятата нётупсэт олаңан. Вантэ, интам коронавирус мэш пурайн дыв рэпатайл атма йиты питас. Вэн кер тыдэщ 1-митн айкедат аќатты ёх пата интернет щирн пресс-конференция версы, хута щи вер олаңан путар манас.

Онлайн мирхот тэсат округ кэща лаңкар хэ Н. Милькис, «Департамент по управлению госимуществом Югры» тэхика кэща хэ Ю. Якубенко, «Югорская региональная микрокредитная компания» кэща А. Белов, Югра мўвевн дыв саттэла вер тайты хуятата

та нётты хэ Н. Евлахов, экономической верат тэты департамент кэща лаңкар хэ Р. Колупаев.

Н. Милькис ясандал щирн, нётупсы кэт щирн верды – налоговой щирн вухаң нётупсэт па рэпитты тэхет артная вўты щира нётты вер.

Щи тумпи дўв лупас,

хуты иса хуятата Россия мўв Президент ясэйт яма хэлантты мосл, интам шеңк давэрт пурайн ханнехуятата юдн омасты мосл, ар ханнехэ вэлты тэхетн кўтэлн ан путартты. Лапкайтэн, пуртэнэйт тыныты хотатн, автобусатн рэпитты хуятата иса пурайн яма сыс-тамтты мосл, кўтэлн кимит шэп метрайн тэп долыты рэхл.

Дыв саттэла вер тайты ёх щиты нётлэйт:

– рэпитты хотат пата налог вухат айшака верлэйт;

– рэпитты тыдэщ вухат пата налог ищи шимла йил (1 % вэнты ая верды);

– «Югорская региональная микрокредитная компания» тэхика 140 миллион шойт вухн мэлы, лэдн дыв саттэла вер тайты хуятат ат нётсыит.

Мосл лупты, щи нётупсэт 2020-мит ол Ас хэлты тыдэщ 1-мит хэгл вўш эвалт верлэйт.

Надежда РАГИМОВА

Мўвтел финно-угорской мират VIII-мит конгресса мәнләт

Тәндуп тылдың Шуши мир Ассамблея әх кәщә Еремей Айпин мирхот әктылғас, дәдн уша верты, мәта хәнты әх мўвтел финно-угорской мират VIII-мит конгресса мәнләт.

Вән мирхота округ депутатат па дыведа нётты хуятат тумпийн немасыя Югра мўв луватыйн оса верат тәты әх вохсыйт, щит Югра мўв вәндата йовум әх оса тәхи эвәлт, внутренней па внешней связят департамент хуятат, округ луватыйн вәндататы па айлат әх верат вантман тәйты неңәт, шўкщәты верат тәса вәты әх, Ас-угорской тәхи рәпатнекәт, Югра мўв илпи питы вуй вўты па мўв-ават дәвалты верат тәты департамент тәхи хуятат, айкеләт әкәтты неңәт па хәйт

Ай кер тылдың 25-мит хәтәдн Ёмвошн айкел хәншты па әкәтты әх ийха әкәтсыйт, дәдн «Конституция йилпатты вер» олаңән айкел тәты.

Щит пәта тыв немасыя юридической институт кәщә, юридической наукайт кандидат ики Станислав Розенко, округ хўват Общественной палата кәщә не Ирина Максимова, философской наукайт доктор, ЮГУ хуща айлат әх философия, история па правайт верәта вәндататы хә Игорь Федулов па Ёмвош округ луватыйн Россия мўв юристат оса тәхи кәщә дәңкәр хә Владимир Брюхов вохсыйт.

Вантә, тәм ванән Россия мўвн вәдты мир пиресты хәтәдн йилпатум Конституция непек пәта еш пос пунты

хәнты мир эвәлт, дәдн ийха уша верты па пириты, мәта әх па хон пеләк мўва мәнләт.

Сырыя мўң хәншүв, хуты Мўвтел финно-угорской мират VIII-мит конгресс 2020-мит одн Эстония мўвн Тарту вошн лыпәт тылдың 16–19-мит хәтләдн дәщәтты вўтыщәсы.

Пиресты вер тумпийн уша йис, хәнты мир эвәлт делегат щирн па хон пеләк мўва ЮГУ хуща шуши эвет-пухәт пила рәпитты кәщә **Татьяна Дятлова**, Ёмвошәң айлат әх верат вантман тәйты тәхи эвәлт хәнты хә

Виктор Банк, Югра мўв шуши мир йис щирн шўкщәты әх оса тәхи кәщә не **Надежда Молданова**, «Пўпи якты хот» тәты хәнты хә **Тимофей Молданов** па Нуви сәнхум район увәс хәнтәт архив кәщә ими **Римма Потпот** мәнты щира пирисайт.

Елды тәм вән мирхот вантты па арталәты вера апрәң, верәң па нумсәң хәнтылүв пириты питсыйт. Әхәт уша йис, вантты па арталәты щирн округ депутатнән Еремей Айпин па Александр Новьюхов, Увәс мир А.И. Герцен немуп институт рәпитты не Зоя Рябчикова, Касум мўв верәнты хә Яков Тарлин, киникайт лўңәтты хотн рәпитты айлат не Алла

Иштимирова-Посохова, шуши мир вәндата йовум имет-икет оса тәхи кәщә Александр Константинов, Ас-угорской институт рәпатнек Любовь Федоркив, мўвәт-автәт дәвалты верат тәты департамент хущи рәпитты хуят Татьяна Меркушина, «Хәнты ясәң» газетайн рәпитты айлат не Ульяна Данило, Ёмвошәң Культура хотн рәпитты айлат не Марина Горшкова па «Торум Маа» эвәлт хәнты ими Раиса Решетникова мәнты щира пирисайт. Па әх мәнты щив ищи веритләт, тәп дыведа яң щурәс мултас шойт вух сухуптәты мосл.

Ирина ПОСЛОВСКАЯ

Вудаң поступсы олаңән

питләт. Щит пәта сыры оләдн Конституция непекә хәншум закон верат йма нух вантты па тўңщирәң арталәты мосл. Кашәң хә муй не йма па тәса ат нәмәсл, муй хурасуп тәс законәң щирәт катра иты хәйты па мәта утәт щитәт эвәлт йилпатты муй па щирн йма верты рәхл.

Станислав Розенко ясәңәт щирн, йилпатты верат 1, 2 па 9 поступсәт

ән кетумлайт. Ийха лўңәтты ки, Конституция непекн 206 вер йилпатты.

Югра мўв Общественной палата кәщә не **Ирина Максимова** лупәс, хуты дыв хущела рәпитты әх йилпатум верат ищи йма нух вантсәт па нәмәссәт, мәта поступсы Конституция хущи хәйты па муй верат па щирн елды йма па тәса дәщәтты мосл. Пиресты хәтл тәса дәщәтты ке-

ши общественной наблюдателят вохдйәт. Апрель па верәң хәннехә, оса рәпата тәты хуята муй па политической партияя лунум хуята пиресты хәтәдн нәтәстты хәннехәя рәхл йиты.

Сырыя ястәсы, пиресты хәтл вән кер тылдың 22-мит хәтәдн дәщәтты, интәм уша йис, хуты тәм вер әхәтшәк верды.

Ирина САМСОНОВА

Вевтам мәш вер олаңан

Тәм йисн шеңк ар сыр-сыр айкел «ВИЧ» вевтам мәш вер олаңан мўң округев па Россия мўв луватн тохтурат немасыя ай кәртәтн муй вән вошәтн вәлты хәннехуятәт пәта ләщәтләт. Муй «ВИЧ» мәш олаңан кашаң хәннехәя тәм ол пурайтн вәты мосл?

«ВИЧ» – рўщ ширн, щит иммунодефицит мәш вер, хән лўв хәннехә лыпия питл па шимәщ хуят кашаң хәтл мәр иса айдтыева әрлы муй па щомлы йиты пиньщәл. Щи вевтам мәш пурапурайн иса тәса ән ки ймәлдты, щи хурасуп мәшн юхтум не муй хә айн-айн ищипа сурма питл.

Шимәщ мәш хәннехә вўр дәрәта питты юпийн есум йиңка муй арсыр тәхета па атәлт щирәтн юхәтты веритл.

Мет олаң хәтләт вўш эвәлт па елды пелы «ВИЧ» немуп мәш хәннехә еләл дыпийн шеңк сора лакки мәнл. Тўнщирәңа уша павәтты муй тәса арталәты, «ВИЧ» мәшн муй па хурасуп мәш верн

не муй хә юхәтсы, щи вер пәта хәннехә вўр дәрәт эвәлт тохтурат немасыя вўр вўдәт. Щәлдта нух вўюм вўр ймсыева щимәщ мәш вер вантты тәхийн арсыр пуртәнәт унтасн арталәла па иса уша верла, юхәтсы хәннехә тәмәщ мәшн муй па әнт юхәтсы. Тәм йисн округевн вәлты арсыр хәннехуятәт дыв щирелн веритләт пәльница хота йңхты па уша павәтты, муйсәр мәшитты верәт дыв тәмхәтл тәйләт. «ВИЧ» мәшәң әңкет нявремдал сема питты

пураелн ищиты дыв ай пушхиелада щи мәш павәтты веритләт. Вантә, дыв есум йиңкел хўват тәмәщ вевтам мәшәтн ай әвиет па пухиет ищи кўрумн питдыт. Щит пәта кашаң вер хуши хәннехәя лавләсты мосл.

«ВИЧ» мәш вер тәмәщ тәхетн арталәты рәхл, щит: **Ёмвош, КУ «Центр СПИД», ул. Гагарина, 106, корпус 2, тел. 8(3467) 33-09-09.** Ищи тәм хурпи тәхет Сәрханл, Нижневартовск па Пыть-Ях вошәтн рәпитләт.

Хәнты ясаңа тулмащтәс Владимир ЕНОВ

Ёмвошн 18-мит пўш «Най Аңки» вәс

Ай кер тыдәщ 5-9-мит хәтләтн Ёмвошн 18-мит пўш «Най Аңки» немпи йилуп кинайт альты вән ёмәңхәтл вәс. Тыв Россияев тумпи па хон пеләк 15 мўв эвәлт режиссәрәт, артистәт йилуп кинайт тўвман юхтыйлсәт. Ййха лўнәтты ки, щи хәтләт мәр Югра мўв мир 170 пўш велщи верум кинайт вантсәт.

Мўң, «Ёмвош ёх» ариты имилўв па «Хәтл» немпи хәнты-вухаль мирәң театр артистлўв, мойң ёх ещәлт етман «Ван рәтәт» ар арисўв, «Куренька» як яксўв па епләң летутәтн дапәтсәлўв. Дывела щит шеңк мәстәс.

«Иса ат питл...» так ясаң пунман вәс. Щирн нявремәт па айлат ёх пәта верум кинайт ванл-тәсыйт. Фестиваль пўншум юпийн итальянской режиссәрән Маттео Гарроне верум «Пинокио» кина вантсўв.

Фестиваль пўншум пурайн щи вер тәты режиссәр хә **Сергей Соловьёв** юхәтты ән веритәс, щирн интернет хўватвўща верәс: «**Шеңк әмәш, хуты щи арат ол кинофестиваль пўншлўв. Яма ат мәнл!**» Округ кәща не **Наталья Комарова** лупәс: «**18-мит пўш фестиваль**

пўншлўв. 18 ол – щит хәннехә вәна йил, щирн мўң фестивалев ищи енмәс.

Мўң айкеләт әкәтты ёхлўв режиссәрәт па артистәт пида вәйтәнтыйлсәт. Щәта дыв кинайладал олаңан путәртсәт, щи тумпи лупсәт, муй арат ол мәр кинайт версәт, муйкем арат вух щи вер пәта сухуптәсәт. Кинайт верты вер шеңк тынәң, щирн итәх утәт 6-7-8 оләт мәр ләщәтлдыт.

Леонид Ярмольник, Ирина Розанова па Евгения Брик кинайт вантман пурайн мет йм актәрәт пирисәт. Тәм пўш мўң хущева вәтаң актриса Людмила Полякова юхтыләс. Вет хәтл арталәты ёх ар йилуп кинайт вантсәт. Юхи хәшум хәтлән уша йис, хуты «**Сорни вәнт**» мойлупсы Дмитрий Мамулийн верум «Пре-

ступный человек) (Россия-Грузия) киная мәсы. «**Щел вух вәнт**» па хон пеләк Швецария мўва мәнәс – Майя Коса па Серджио Да Коста «Тухлән вой пәхәр» кина версәңән. Испанской режиссәр Оскар Алегрии «Зумерика» кина тәс, щит вантмев юпийн арталәты ёх «**Пәтәрүх вәнт**» мойлупсы мойләсәт. Немасыя мойлупсы «**Хәс нәпәт**» (Мэттью Рэнкин) немпи киная мәсы. «**Хор оңәт вой**» немасыя кев мойлупсы «Хўв ат» киная мәсы, щит испанской режиссәр Элой Энсисо Кашафейро верәс.

Кимит «**Сорни вәнт**» па «**За сохранение культурных традиций**» мойлупсәңән Якутия мўвн верум «Экспедиция» (режиссәр Гаврил Менкяров) киная мәсы. Вәйтәнтупсийн актриса Ольга Дорофеева лупәс: «**Щи кина 2016-мит одн версўв. Мирева шеңк мәстәс. Мўң Якутия мўвевн ол мәр 4-5 кина етл.**»

Мойң ёха шеңк мәстәс мўң Ёмвошев па «Най Аңки» кинофестиваль. Елды йилуп кинайт лавәлдлўв.

Людмила ГУРЬЕВА

Йилуп мәш олаңан мирхот версәт

Ай кер тыдәщ 19-мит хәтәдн Ёмвошн РИЦ «Югра» немуп айкеләт әкәттә тәхийн телевиденияйн, радивайн па газетаитн рәпитты хәйтнеңәт округев кәщә ләңкәр хә Александр Тиртока, мәш ймәлты тәхи кәщә ләңкәр хә Владислав Нигматулин па Роспотребнадзор кәщә ләңкәр не Инна Кудрявцева пида вәйтантийдсәт. Вән кәщәйт тәм күтн арсыр айкеләт йилуп коронавирус мәш олаңан версәт.

Округев кәщә ләңкәр хә **А. Тиртока** тәмтиты путәртәс, хуты тәм юхи хәщум тыдәщәтн округев мұва йилуп коронавирус немуп мәш юхтәс. Шит пәта шеңк ар пұш Югра правительствә па мәш ймәлты тәхи кәщәйт ийхә әктәщийдсәт па нәмәссәт, муйсәр верәт тўңщирәңә, вәщкәтә ләщәттә мосл, ләдн коронавирус мәшә мўң мўвевн вәдты хәннехуятәт әд пйтсәт. Шәд-тә округев кәщә не **Н. Комарова** ищә немәсыя ай кер тыдәщ 18-мит хәтәдн поступсы хәншәс, ләдн щәт ут хўватн арсыр мәш ймәлты тәхетн кәщийн муй мәшн юхтум хуятәт тохтурәтн ймәсыева нух ат вантсыйт па арталәсыйт. Тәп щә пураитн, вантә, йилпа юхтум коронавирус немуп мәшә Югра мўвев луватыйн вәдты-хөдты хәннехуятәт ән пйтдәт.

Губернатор неңев верум поступсы унтасн ин тәмхәтл вўшәт вәнты муй па едды пәдә округевн рәпитты тохтурәт кашәң хәтл мәр арсыр па хон пелкәтә йңхум хәннехуятәт немәсыя вантты па арталәты вўянтсәт. Шә вер пәтә Югра правительствәйн

кәщәйт оперативной штаб немуп тәхи пўншсәт, ләдн кашәң хәтл мәр кәшәңә ювум хәннехуятәт немәсыя сырсыр айкеләт коронавирус олаңан щив иса тәты веритсәт.

Щә йилпа пўншум оперативной штаб немуп тәхи тәм ай кер тыдәщн әтл-хәтл рәпитты пйтл. Шимәщ вер унтасн мәшитты әх уша вердыйт.

Әхәтшәк мәш ймәлты тәхи кәщә ләңкәр хә **В. Нигматулин** лупәс, хуты тәмхәтл Югра мўв здравоохранения кәщәйт ушәңә-сәщәңә арталәдәт, муй щирн щимәщ коронавирус мәш арсыр па хон пеләк мўвәтн мәнл па муйсәр лавәртәт хәннехуятәт тәты веритл. Шә тумпийн вән тохтурәт арталәдәт, хуты щә йилуп мәш Россия хон пелка юхтәс па муй щирн мўң округевә юхәттә щирәт тәйл. **В. Нигматулин** путрәт хўватн, Москва хон вошевн нумсәң па веред йма вәты тохтурәт рәпитдәт. Шә әх тумпийн Урал мўвев федеральной округ мәшәт ймәлты хәннехуятәтә,

мәтә хуятәт тәм йисн шеңк вәщкәтә па сәмәңә рәпатайләд ләщәттәт. *«Тәмхәтл мўң ищиты йма рәпитлүв па уша верлүв, мәтә тәхийн па хән аршәк нумәс па әр мўңева иса тәты мосл, ләдн коронавирус мәш ищә кўрумн ая верты»,* – щиты Владислав Нигматулин айкеләт әкәттә хуятәтә тәтә нәхмәс.

Едды лүв путәртәс: *«Тәмхәтл вән пәмәщипа ясәң мосл округев Роспотребнадзор тәхийн рәпитты әд хәннехуятәтә, дыв вән кәщә әхләдә лупты, хуты шеңк йма па тўңщирәңә кашәң айшәк па муй вәншәк мәш верәт ушәңә-сәщәңә павәтләт. Дыв рәпатаел унтасн мўң тәмәщ коронавирус йилуп мәшитты щирәт йма арталәты пйтсүв.*

Тәмхәтл округев луватн вәдты кашәң пәльница хот нух вантсүв. Иньщәссүв тохтурәт, муй арат хәннехә па муй хурасуп мәшәт пида дыв хущәдә ймәлтыйдман ин вәд. Шимәщ иньщәсупсы пураитн дыв путәртсәт мўңева, муй арат мосты пуртән тәм олн арсыр мәшәт ймәлты щирәт пәтә тәйләт, муй арат хәннехә едды дыведа айшәк муй вәншәк тохтурәтә па едды мосмитл. Мосл лупты, хуты тәмхәтл вәнты иса округев луватн тәдәңтелн коронавирус мәшә пйтум хәннехә шимл. Тәп хоньщупсәя ювум хуятәт ликумләт.»

Югра мўв Роспотребнадзор кәщә ләңкәр не **Инна Кудрявцева**

ясәңләд щирн, хәннехуятәт вәдты-хөдты щирелн иса пура-пурайн муртәң мәшәтн юхәтлүйт. Идәм мәш вер тәп-тәп юремәты пйтдәт па кимит муй хәдмит йилуп мәш вер дыв хущәдә ищә кўрумн хәнл. Шит пәтә тәмхәтл Роспотребнадзор тәхи шеңк ар әр па нумәс пунл, ләдн ин тәм Югра мўвевн хәннехуятәт тумтәкә едды ат вәсәт, нявремләд йма ат енмәлсәт па рәпатайләд тәсә ат версәт. **Инна Кудрявцева** путрәт щирн, Роспотребнадзор тәмхәтл – щит наука унтасн сырсыр йм верәт ләщәттә тәхи. Коронавирус йилуп мәш вер ин Новосибирск вән вош хущә «Вектор» немуп тәхийн ймәсыева уша версы. Әхәтшәк Китай хон пеләк мўвн щимәщ мәшитты әх күтн Россияйн верум тест-система тўңщирәңә вантсә па арталәсә. Шә вер унтасн ймкәм арат коронавирус мәш тәйтә хәннехә уша павәтсы. Ай кер тыдәщ 19-митн Россия луватн араттелн 147 хәннехә щимәщ йилуп мәш тәйсәт. Дыв күтәдн: 144 хә па муй не, щит Россия хуятәт, кәт хәннехә Китай хон пеләк эвәлт, и хә па Италия хон пеләк эвәлт вәс. Юхи хәщум хәтәдн Россия хон пеләкн 33 хәннехә па ищә хурасуп коронавирус мәшәтн юхәтсыйт. Шитәт күтн: 31 хә муй не Москва хон вош, и хуят – Томской область мўвн па кимит хәннехә Новосибирской область мўв эвәлт.

ВЭЯТН ШИ ОЛАҢАН

Мет юхи хәщум айкеләтн Россия мўв луватн вән кер тыдәщ нивәлмит хәтәдн 2020-мит олн коронавирус мәшәңә 7517 хәннехә йисәт. Дыв эвәлтәдә 503 хуят хущә щә мәш вер ймәлсы па 61 хә муй не әнтәма йисәт. И хәтл мәр 1154 хәннехә щимәщ йилуп мәшн ищә кўрумн юхәтсыйт.

**Владимир
НОСКИН**

Интернет-эвэлт вуйом хур

У. Данило верум хур

Мирхот пурайн

Хот дэтты щира вух мӑсы

Ай кер тылӑщ 24-мит хӑтӑлн Ёмвош округ дума хотн шуши мир ассамблея депутатӑт мирхота ӑкташийдсӑт. Там вӑйтӑнтупсийн ясаң тӑты икия Югра мӑв хӑнтӑт, вухалят па юрнӑт ассамблея кӑща Еремей Аипин вӑс.

Ар хӑннехӑ луңум хотн олаң ясаң Ёмвош округ вухӑн верӑт тӑты тӑхийн кӑща лӑңкӑр неңа рӑпитты ими **Татьяна Урсу** лупӑс:

– Вухӑн вер ӑхтыйн поступсы «О бюджете Ханты-Мансийского автономного округа – Югры на 2020 год и на плановый период 2021 и 2022 годов» немуп непек йилпатса. Вантӑ, хӑнтӑт, вухалят па юрнӑт вӑлупсы тӑса па яма вӑлты щира мултас вухӑт мӑсыйт. Щит кӑт миллион 409 шурӑс шойт вух ар ол

мӑр и тӑхийн рӑпитум увӑс ӑха сема питум вулаң ӑмӑнхӑтлӑта катлуптӑлы. Щи тумпи 2020-мит олн вӑлты хот дӑтты пӑта яма вух мӑсы. Мосл лупты, шуши мир вӑлты хот дӑтты муй па омӑсты щира мет олаңнӑн иса тӑм ода 360 миллион арат шойт вух вӑс. Щи тумпи Югра мӑвн вӑлты увӑс ӑха «Сотрудничество» программа мухты хот дӑтты щира 793 миллион арат вух мӑсы. Щӑлта хӑв мӑр Сӑмӑтвош районӑн Хулимсунт вошн нывремӑт вӑндтыйлты ӑшкола хот омӑсты верел

ӑн етшуптӑсӑл. Щи верӑт тӑнматты щира 176 миллион арат шойт вух есӑдса. Щирн 2020-мит ол хулаттыйн Хулимсунт вошн йилуп ӑшкола тӑрмащ омӑсла.

Елды мирхотн мӑв вуй нух талды па мӑв-авӑт верӑт тӑты тӑхийн кӑща лӑңкӑр хӑя рӑпитты ики **Александр Комиссаров** путӑртӑс:

– Ёмвош округ поступсы «О территориях традиционного природопользования коренных малочисленных народов Севера регионального значения в Югре» ин еша йилпатса. Вантӑ, йилпа енмум нывремӑт па тывум хоттел ӑх атӑлта немдал мӑв непек хӑншты питлайт. Ищиты иса Россия мӑв луваттыйн федеральной поступсы щирн верда. Щи щирн ин вӑнт шушийн вӑлты айлат хӑннехӑ именеңа па нывремӑңа йил ки, лӑв хоттел ӑхлад рӑт мӑв непек хӑншлайт.

Щи юпийн вух па налог верӑт Югра мӑв дума хуца тӑты ики **Михаил Калашников** ай павтӑс:

– Ёмвош округ дума депутатӑт нем эвӑлт Россия мӑв вух па налог верӑт тӑты министр икия Антона Силуанова непек

дӑщӑтсӑв. Щит щи олаңн, муйсӑр пурмӑсӑт па вухӑт эвӑлт ӑн мосл налог вух катӑлды.

Ин тӑмхӑтл тӑмиты тывл, мӑв вуй нух талды ӑх шуши хуятӑт кӑртӑт хонӑнӑн рӑпитлӑт па щи пӑта июхды хӑлум тылӑщ мӑр и пӑш нӑл па хӑт шурӑс шойт вух и хоттел ӑх хӑннехӑя катлуптӑлӑт. Щи тумпи тӑтӑн мотор хопн, нӑл ол мӑр и пӑш «Бурӑн» немуп утн, нуви тӑт вӑщитты хушапн мӑлдыйт. Тӑп тӑм пурмӑсӑт тын эвӑлт вӑнт кӑртӑтн вӑлты хуятӑта налог вух сухуптӑты мосл. Ин Югра мӑвн щиты тывман вӑл, вӑнт шушийн вӑлты итӑх ӑх налоговой тӑхетн наклӑта питсӑт. Вантӑ, дыв тӑм пурмӑсӑт тын эвӑлт налог вух мӑты щом ӑн холумдӑт. Вер тӑмиты тывум пӑта Ёмвош округ депутатӑт лӑңхалӑт, дӑлн Россия мӑв налоговой поступсы 217 статья йилпатты мосл. Щирн йилуп иты вертыйн мӑв вуй ӑх шуши хуятӑта сухуптӑты вухлад па пурмӑслад эвӑлт налог вух катӑлды ӑн питла.

Мӑңпитлӑв дӑвдӑсты, муйсӑр ясаң июхды вӑн кӑща китл.

Ульяна МОЛДАНОВА

Н. Равамова верум хур

АЙ ТЭК

МАЛЕНЬКИЕ ТЕГИ

Вэнлат ёхдал олаңан ханшсат

Нявремат путрэт ханшлат

Н. Вах ашкола нявремат пида

Ай кертылаш 16-22-мит хатлатн командировка вер щирн Суматвоша па Тэк кэрта янхсум. Тэк кэрт кэрэщ Ас хонаңан вэл. Щата мултыкем хантэт вэлдэт. Ма кэртан мир пида вэйтантийлсум па Тэк ашколайн вэсум. Ашколайн интам 80-кем шуши няврем вэнлтыйл. Щата интернат вэл, щив Пөкэр, Устрём па Шайтанка кэртат эвалт пушхат тэтыялыйт. Интернатн 19-кем пушах вэл.

Ашколайн ма нявремат пида вэйтантийлсум па «Юный корреспондент» вер щирн дыв

пилэла рэпитсум. Тэк кэртан нявремат мун «Ханты ясан» непекева путрэт ханшсат. Рэт ясаңа вэнлтаты неңел – Олеся Вячеславовна Хандыбина. Пушхиет вэнлат хуятдал: аңкаңкидал-аңщащидал, шащидал-шатыщащидал олаңан ханшсат. Муй щирн вэн ёхдал Вулаң далын даяссат, муй щирн рэпитсат, муй щирн тамхатл вэлдэт.

Там «Юный корреспондент» вер мун 2015-мит од вуш эвалт тэты пйтсүв. Мүнева Тэк, Касум, Ваньшават, Поднават, Кышик ашкола нявремат айкелат ханшлат. Мосан, хэнты дыв эвалтэла хуят мун «Ханты ясан» газетаева рэпитты юхатл. Тэп щипата рэт ясан яма

вэйтты мосл. Кашан хуят рэт ясаңл вэнлтаты щир тайл. Рэт ясаң таклы мир вэшл. Лэди мун ханты мирев елды ат вэс, мослэди рэт ясева ал вэша. Щит пата вэн хуятата юди күтэлн па нявремат пида рэт ясаңан путартты мосл. Щи тумпн хув йисн вэлум рэтдал олаңан уша верты па непека ханшты, муй дыв версат, муй щирн вэсат. Лэди пушхат рэтэл, опращдал олаңан уша ат версат па елды щипосты вер ат тэсат.

Щиполаңан, тынаң пушхиет, нын ищипмүнева ханшты па тыв хурат китты веритлаты.

Надежда
ВАХ

Тэк ашкола-интернат

Ма вэн аңқаңкем – вертутың не

Ма вэн аңқаңкем немд Тамара Семёновна Макарова. Лұв Пәкәр көртән 1941-мит олн лыпәт тыдәщ 7-мит хәтлән сема питәс.

Хәт тәд луваттың ащел пида рыпакләты йңхәс. Хән 18 тәда йис, хұдәт ләщәтты тәхийн рәпитты питәс. Комсомольской путёвка ширн лұв Ванзетур көрта китты вўтьщийлсы, тәп вән аңқаңкем ән кашәщәс. Опрашдад хуши Пәкәр көрта мәнәс. Щәта лұв мис пәсты неңәйис. 1962-1963-мит олнәнән аңқаңкем Пәкәр көрт депутат неңә вәс. 1963-мит олн Тюмень воша комсомол ширн вән мирхота китыйлсы. Ар ол лұв 19 Партсъезд немпи колхозн рәпитәс. Әхәт па 1979-мит олн Тэк интерната ай воспитателя рәпитты мәнәс. 2009-мит ол вўш эвәлт вән аңқаңкем пенсияйн рўтьщәты питәс. Щи пурайн лұв 68 тәда йис.

Ма вән аңқаңкиём «Ветеран труда РФ» нем тәйл. Щи тумпи тўрширәңа рәпитмәд пәта арсыр ишәк не-пекәтн, мойлупсәтн мойдийдса.

Айлат вўш эвәлт вән аңқаңкем ёрнәсәт, щәш-кан сәхәт ёнтты вәнләс.

Сыры оләтн лұв пуркайт ваньщәсәс па ёнтәс. Ин па тыйты вўянтәс. Лұв сыр-сыр севум вейт, посәт, коптайт тыйд. Иса пурмәслад хәнты хәншийн тыйләлә. Па вән аңқаңкиём сәк эвәлт сыр-сыр әмәщ пурмәсыет кәрәтты хәрши, хурамәң тўр-лопсәт верл. Ищиты лұв сорт па панне сух эвәлт арсыр сумкайт ёнтәл, нирәт. Нәй эвәлт иши ар ёнтум пурмәс вәд. Иса ёнтум, тьюм, кәртум па верум пурмәслад округ муй па район хўват арсыр ванлупсәта тәтылсәлә па китыйдсәлә.

Тәм хәтл тәм тынәң хуятем щикүш рўтьшуман вәд, тәп әл юлн ән омәсл. Иса мулды верл. Тамара Семёновна вән аңқаңкем муй верты иса хошл! Ма лұвәд шеңк мосман тәйдем!

Моя прабабушка – мастерица на все руки!

Мою прабабушку зовут Тамара Семёновна Макарова. Она роди-

В. Гындышева па Л. Новьюхова

Н. Вах Верум Хур

лась 7 июня 1941 года в деревне Пугоры Берёзовского района.

С 6 лет она рыбачила с отцом. С 18 лет начала работать в рыбокомбинате. По комсомольской путёвке её хотели отправить работать в посёлок Ванзетур, но моя прабабушка Тамара Семёновна вернулась в родную деревню Пугоры к своим родителям. Здесь она начала работать дояркой. В 1962-1963 годы была депутатом сельсовета в деревне Пугоры.

В 1963 году была делегатом комсомольского съезда в городе Тюмени. Долгое время работала в колхозе имени 19 Партсъезда. В 1979 году перешла работать младшим воспитателем в Тегинский интернат.

В 2009 году прабабушка Тамара Семёновна в возрасте 68 лет ушла на заслуженный отдых.

Моя прабабушка имеет звание «Ветеран труда РФ», а также благодарственные письма, почётные грамоты, дипломы.

С малых лет она научилась шить хантыйские платья и халаты. Раньше кроила и шила бурки. Сейчас вяжет хантыйские чулки, рукавицы, свитера. В её вязаных изделиях присутствуют национальные узоры. А ещё баба Тома любит заниматься плетением. Плетёт из бисера ожерелье-турлопсы с орнаментами. Также она шьёт сумочки из кожи щуки и налима, кожаные тапочки-ниры. Есть много поделок из сукна. Все её поделки были представлены на местных районных и окружных выставках. На сегодняшний день, находясь на заслуженном отдыхе, продолжает заниматься любимым занятием, т.е. рукоделием, ведёт активный образ жизни.

Моя прабабушка Тамара Семёновна – мастерица на все руки! И я люблю свою прабабушку!

Т.С. Макарова, А.А. Новьюхова, А.В. Чупрова

Виктория
ГЫНДЫШЕВА,
11 лет, 5 класс

Аңқаңкән па аңщащән мосман тәйләдн

Тәм путәрнән аңқаңкән па аңщащән олаңнән кәт яйңән хәншсәңән, Сергей па Никита Рубаховңән. Лын ар нявремәң хоттел ех хуща енумләңән. Пушхәт ванкүтлү аңқаңкел па аңщащел хота юхтыйлдәт, дынана нәтләт.

Ма аңқаңкем

Ма аңқаңкем немл Эльвира Терентьевна Гындышева. Лүв 59 тәла йис. Аңқаңкем 1961-мит одн Ас потты тыдәщ 18-митн сема питәс. Лүв сыры ай мисәт тәйты тәхийн рәпитәс. Әхәт па ай нявремәт давәлты хотн.

Аңқаңкем шеңк так па хәрщи. Лүв мүн хущева мойна юхтыйл, мўнева ай пушәхлүв тәйты нәтл. Юдн лүв летут кавәртәл, пәсәнщийл, ентәсл, хотхәри, ан лүхәтл. Сүсн вәнтән туләх па воньшумут әкәтл. Ма аңқаңкиәм шеңк ям па каркам!

Моя бабушка

Мою бабушку зовут Эльвира Терентьевна Гындышева. Ей 59 лет. Она родилась 18 ноября 1961 года. Бабушка работала в колхозе телятницей, а потом в

Н. Рубахов

детском саду.

Бабушка у меня очень требовательная и строгая. Она иногда ходит к нам в гости, помогает нянчиться с малышами. Дома она варит, стирает, шьет, моет.

Осенью бабушка ходит по грибы и по ягоды. Она очень хорошая.

Никита РУБАХОВ,
11 лет, 5 класс

Ма аңщащем

Ма аңщащем Геннадий Егорович Гын-

Геннадий па Эльвира Гындышевңән

дышев 1952-мит одн ван хәтлуп тыдәщ нивәлмит хәтлән сема питәс. Ин лүв 67 тәла йис.

Аңщащем рыбақләты вер шеңк мосман тәйл, вәнта туләх па воньшумут әкәтты яңхийл. Юдн лүв тўтьюх ләщәтәл, амплал лапәтл, ош

хәрәдн турн сәвәрл. Аңщащем хоңкса ән тал па күтрәң йиңк ән яньщәл. Лүв мүн пиләва шеңк сәмәң, мўңев мосман тәйләдә.

Мой дедушка

Мой дедушка Геннадий Егорович Гындышев родился 8 декабря 1952 года. Сейчас ему 67 лет.

Он любит рыбачить, ходить в лес по грибы и ягоды. Дома колет дрова, кормит собак, косит сено в огороде. Дедушка не курит и не пьет. Он добрый, нянчился со мной и с моими братьями и сестрами.

С. Рубахов

Сергей РУБАХОВ,
13 лет, 6 класс

Хидылад пида лодьләт

Ма мет вән аңщасем Вулаң даля яңхәс

Семён Кузьмич Хандыбин 1914-мит одн ван хәтлуп тылһәш 24-мит хәтлән Сүмәтвош районһан Пәкәр кәртән сема питәс. Дәль едпийн дүв Анастасия Александровна Рябчикова имия тәслә. Лын кәт няврем тәйсәңән: Константин пухән ая вәдман әнтәма йис па Тамара эвие (щит ма вән аңқаңкем).

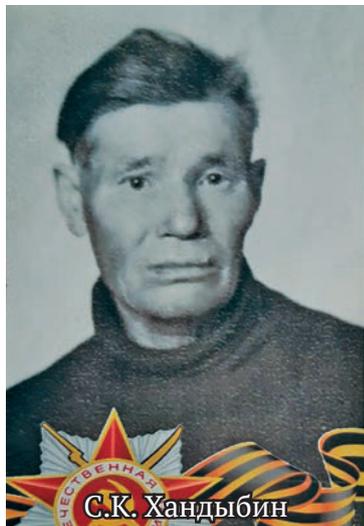
Хән даля тывәс, 1941-мит одн аңщасем даля тәсы. Дүв Ленинград вош пүңәдн Черёмушки кәртән вәс. Шәлта 1942-мит одн күрл дәвәрта мәшмәлдсы. Госпитальн удман күрл хулт эвәтсы. Шци юпийн юхи есәлдсы. Шциты 1942-мит одн дүв юхи юхтәс.

Юдн аңщасем олһәдн Молотов немпи колхозн рыпакдәс па вой велдәсләс, шәлта 19 Партсезд немпи колхозн рәпитәс.

Дәль юпийн имед пида дәпәт няврем па тәйлсәңән: Николай (ая вәдман әнтәма йис), Татьяна, Нина, Сергей, Алексей, Любовь па Кузьма.

Аңщасем дәлясмад пәта «За отвагу» мевд посн мойдийдсы. Яма па тәса рәпитмад пәта ищи арсыр ишәк непекәтн па мойдупсәтн мийдәсы.

Дүв 1983-мит одн лыпәт хойты тылһәш 4-мит хәтлән әнтәма йис. Пәкәр кәртән шависы.

Мой прапрадед был на войне

Семён Кузьмич Хандыбин родился 24 декабря 1914 года в деревне Пугоры Берёзовского района. Перед войной он женился на Анастасии Александровне Рябчиковой. До войны у них родилось двое детей: первенец Константин (умер в младенчестве) и дочь Тамара.

Когда началась война, в 1941 году его призвали на фронт. Воевал под Ленинградом в Черёмушках. В 1942 году в бою был тяжело ранен в ногу. В госпитале ампутировали ногу, затем демобилизовали. Вернулся

на родину в том же 1942 году. Прапрадед рыбачил, охотился в колхозе имени Молотова, затем в колхозе имени 19 Партсезда.

После войны у них с женой родилось ещё семеро детей. Николай (умер в младенчестве), Таня, Нина, Сергей, Алексей, Любовь и Кузьма.

За боевые заслуги награждён медалью «За отвагу», юбилейными медалями. За долгий и добросовестный труд неоднократно награждался ценными подарками.

Умер 4 сентября 1983 года. Похоронен в деревне Пугоры.

Виктория ГЫНДЫШЕВА,
11 лет, 5 класс

Вән аңщасем кәт дәлын дәлясәс

Ма вән аңщасем немл Павел Николаевич Паршуков. Вулаң Отечественной дәль пурайн дүв Балтийской щорәс пүңәдн лухәң батальон хуца фашистәт пида дәлясәс.

Хән Германия пида дәль етшуптәсы, дүв Маньчжурия мұва японцәт пида дәлясты китсы. Аңкем пүтәртылдәс, хуты вән аңщасем арсыр мевәд посәт тәйс.

Мой прадедушка воевал в двух войнах

Моего прадедушку звали Павел Николаевич Паршуков. Он воевал в Великую Отечественную войну в составе лыжного батальона в районе Балтийского моря. Когда окончилась война с Германией, прадедушку отправили на советско-японскую войну в Маньчжурию. Мама рассказывала,

что у него было много орденов и медалей.

Вера ГЫНДЫШЕВА,
12 лет, 6 класс

Ар ариты хошл, тэса ёнтәсд па стихәт хәншәл

Нүмиен Асы тыев эвәлт,
Увсыен Асы оев эвәлт,
Тәм йинка сащум немәң вошева,
Мүва сащум немәң вошева
Мүң ши юхтылүмев-ие,
Мүң ши әктәщийлмев-ие,
Күлыен сувпи, сувәң ариев
Мүң-ки хұвтылätэв-ие
Мүң-ки сәхтылätэв-ие
Лунума хот тел ар мирыев
Омсума лоты ям вүдәла
Дыв ши шөйдылätэл-ие
Ёшиен апар тәс ям якев,
Күрыен апар тәс ям якев,
Мүң-ки долылätэв-ие
Омсума хот тел ар мирыев
Ольмума лүки ям вүдәла
Дыв ши ольмилätэл-ие
Нүмием Асы тыев эвәлт,
Увсыен Асы оев эвәлт,
Тәм йинка сащум немәң вошева,
Мүва сащум немәң вошева.
Арлүв ариты ши әктәщмев,
Яклүв якты ши юхәтмев.

Тәмәщ яснәт хәнты ими Зоя Никифоровна Лозямова хәншәс. Ай кер тыдәщ 30-мит хәтәлдн тәм хуятэв 75 ола йис. Лүв хәнты мир йис вәлупсийн енмәс. Ая вәдмалн әңкел пела вантман ёнтәсты вәндәс. Ин лүв тәс юд ёнтәл пәта «Народный мастер России» вән нем тайл. Нын ши вәлдән, каркам па апрәң хәннехә кашәң вера тәса күншемәты хошл. Зоя Никифоровна 1990-мит олät вүш эвәлт стихәт хәншәл. Ши оләңән лүв тәмиты лупәс: *«Имудтийн Касум мұв учёной ими Валентина*

З.Н. Лозямова

Соловар мәнема лупәс, ай путрәт хәншәлн ки. Щиты ма путрәт, стихәт хәншты питсум».

Тәмәщ каркам хәннехә 1983-мит олн «Арәң мощне» ариты тахи пүншәс. Лүв щәта ай кәртәт эвәлт Емвоша вәндтгылдты юхтум эвет хәнты щирн ариты па якты вәндтәс. Щиты 1987-мит олн «Арәң мощне» народной немн мәсы. Лүв ар ол мәр «Торум Маа» йис пурмәсәт шавиты хотн рәпитәс. 2009-мит олн хәнты мирәл арәт диск шүңка версәлэ па мүң хәләнтэв щира есәлсәлэ. Рәт ёхләд вәлупсы яма вәлдэ па елды тәтәл пәта «Заслуженный деятель культуры Ханты-Мансийского автономного округа — Югры» немн мәсы.

З.Н. Лозямова Галина дөйңәл пида 1959-мит олн (Касум вош)

Вантэ, ин тәм хәтл мүң рәт хәнты яснөв тәруптәты питсөв. Йилпа енумты нартурп нывремәт рәт щирн шимл путәртлät. Зоя Никифоровна яснәл яма тайман ар ол мәр хәнты яснәт ийха әктәс. Ин лүв иса 10 щурәс мултас ар-сыр ясәң нух хәншман тайл па щитләд рүщ ясәңа пунсәлэ. Тәм нәптәл вәна йөвум ими хәнты па рүщ яснуп словарь еша вәдман мира ванлät. Лүвела тәса наука щирн непек ләщәтты хәнты мир учёной ики Андрей Данилович Каксин нөтл.

Ши тумпи Зоя Никифоровна вәлупсы оләңән «Торум Маа» йис пурмәсәт шавиман тайты хотн рәпитты ёх интернет хұват ванлтурсы ләщәтсәт. Ши ут тәта <http://media.torummaa.ru> рәхл вантты.

Ар вер күтн Зоя Никифоровна әңки, аңкаңки, вән аңкаңки. Лүв нәл эви па и пух енмәлдтәс. Ин хилдылал па хилы тумпи хилдәлал енумлät.

Хәнты мирев вән имия мүн, «Хәнты ясәң» газетайн рәпитты ёх, сема питум хәтләда ләңхәлүв лупты: **«Ешәк Зоя Никифоровна, нәң нәптән 75 тәла йис! Вән пәмәщипа нәң ям верлән, хәншум стихлән пәта! Елды хұв йис, хұв нәпәт нывремлән па хилдылал пила вәла!».**

Ульяна
ДАНИЛО

Зоя Никифоровна хәшап ваныщәсд

Кашаң хәннехә пириты веритл

1990-мит олатн юрн мир поэт, писатель, вүдең хә Юрий Вәлла (Айваседа) вүт кәртәдн пушхәт пәта ашкола пүншты нумса юхтәс.

«Вүды давалты вер – щит елды вәдты щир па вәннәтупсы. Вүт кәртән вәдты хәннехә йиңк тәты, тўтьюх сәвәрты па сопаса ләщәтты, вүдәт давалты, вой па хұл велпәсдәты айтелдн вәндтыйл. Щит пәта вәнтән лүв ән вәшл.

Щәлдта вүт кәртән енмум айлат хуят, күш вошән, күш кәртән рәпата вәйтәд па щәта хоттел әхдал пида вәдты-холты питл. Тәп мулды вер ән тывл ки, лүв имухты веритл вүт кәртәдә керләты па елды айтелдн вәндтывлум щирн вүдәт давалман, вой-хұл велпәслуман вәдты», – илатн лупәс Юрий Кылевич.

12 ол лүв атәлт вүт кәртәдн ашколайл тайсәлэ. Юрн мир философ ики шеңк ләнхас, ләдн нявремәл, хидылад хулыева вәнт шушийн ат вәсәт, рәт ясаңән ат путәртсәт, йис верәт яма ат тайсәт, вүдәт давалсәт, увәс мир сыстам дөтут ат десәт. Хиднеңәд ая вәдман щиты щы вәс, щәлдта вәндтыйлды тәхи етшуптәс – ашкола ләп тәхәрсы. Вантә, щы хот тайты па нявремәт вәндтәты хуятәта тыләщ вух сухуптәты вер пәта вух вохты даварт вәс.

Щит пәта айшәк хиләт әхәт Варьеганской ашкола вәндтыйлды мәнсәт. Щиты 2006-мит олн Юрий Вәлла вүт кәрт ашкола ләп тәхәрсы.

Вәлупсәв елды мәнл, тәмхәтл йилуп «Мобильной электронной ашкола» немпи вер ләщәтсы. Щи олаңән мўнева Югра мўв губернатор ләнкәр хәя нәтәсты не **Надежда Савина** айкел тәс. Округ хуваатыйн рәпата щирн яңхман Надежда Викторовна ямсыева нух вантәс, хутыса Югра мўв ашколайтн-интернатәтн нявремәт вәлдәт-холләт, муйсәр нўшайт тайләт.

Щәлдта шуши мир рәт ясаң па культура верәт вантман тайты совет әх мирхот пурайн шивалум верәт олаңән айкел тәс. Актәшум мир нәмәсты питсәт, хутыса йилуп щирн нявремәт вәндтәты вер ләщәтты рәхл.

Елды Югра мўв вәндтәты па айлат әх верәт вантман тайты департамент тәхи әх «Мобильной электронной ашкола» немпи йилуп вәндтәты щир вантәсәт. Тәм йилуп ашкола «IT-стойбище хуца вәндтупсы» нем-

Сәрханл районән

пи вер иты. Интернет унтасн мосты непекәт ләщәтты рәхл. Кәртән мира непекәт ләщәтты пәта вош вәнты тухләң хоп давалты ән мосл. Ин дыв щитәт «Госуслуги» портал мухты верты веритләт». Йилуп ашкола нумәсн ищиты щит унтасн кәртән нявремәт вәндтыйлды веритләт.

«МЭШ» немпи вер мет сырыя ләщәтсы, ләдн пушхәт рәт ясаң ад юремәсәт, вантә, тәп хоттел әх хуца рәт ясаң елды вәл, тәп рәт әхдал күтн нявремие аңки ясаңән путәртәл, тәп йис верәт тўвман рәт ясаң тайты рәхл.

Кимит вер – щит ашкола вўша йитәдн 1-мит класса мәнты едлийн пушхиет вәндтәты, ләдн шуши мир тәпиет лўңәтты, хәншты, цифрайт яха пунты па ая верты, хурамән хурәт хәншты, ариты па па верәта вәндтыйлды ат веритсәт.

Щит пәта интәм әңкетәщет пириты веритләт, дыв пушхиеләд юдн вәндтыйлды питләт муй па катра щирн интерната тәдыт.

Надежда Викторовна ясаңәт щирн, тәх аңкетәщет йилуп вер олаңән уша павәтмел пурайн нюр лыкәна йиләт, мәтты, Югра мўв кәщайт немән пушәхләд ин-

терната тәты ән ләнхәләт. Щит пәта кашаң хәннехә пида тәса путәртты мосл, ләдн вән хәннехә яма хәләнтәс па нумса юхтәс, пушхие юдн муй интернатн вәдты па вәндтыйлды питл.

Щи тумпи кәщә неңев ләнхас, ләдн оса рәпата тәты шуши айлат әх тәм верн ищи ат нәтсәт. Вантә, ай кәртәтн, вүт кәртәтн вәдты увәс мир хуят мет яма тәп мўң әхлүв пида путәртты питл – рўщ хәннехә па хуятиты вана ән есәлды.

Интәм пушхәт вәндтәты хуятәт кәншдыйт, вантә, кашаң хәннехә вүт кәртә хән мәнл. Мосл ястәты, сырыя дыв вәндтәдыйт, муй щирн интернет хуваат тәпиет пида рәпитты мосл.

Тәх тәхийн вәдты хәнтылүва йилуп вәндтәты вер мәстәс. Щит Сәрханл район Тәрүм юханән вәдты Кечимовәт әх, щәлдта Лянтор вош пўңәдн вәнт шушийн вәдты вўды давалты айлат хә Клим Кантеров па Нуви сәңхум район Паштәр па Тўкьякәң хәнтылүв. Щиты 2020-мит ол лыпәт хойты тыләщ олаңмит хәтл вўш эвәлт 30 пушәх йилуп щирн вәндтыйлды питләт.

Ирина САМСОНОВА

Нуви сәңхум районән

Хэнты аңкем лупас – нән вэнлтаты неңа йилдән

Щиты путрел однитсәлэ тәм ванән «Рэт ясаңа па Увас мир литературая вэнлтаты ёх – 2020» кәсупсийн нух питум не Раиса Мартыновна Гаврильчик.

Тәм вухаль не Анямов рэт эвәлт вәд, 1930-мит олатн дүв щатьщасел Илья Васильевич Анямов хоттел ёхдал пида Свердловской область Ивдельской район Тресколье кәрт эвәлт Усть-Манья (щит Няксимволь пүнәлн) кәрта касләс. Р.М. Гаврильчик нәмәлмәслэ: «Ма ащем Мартын Ильич Анямов менне тәты пәта Тресколье қарта йнхәс. Имеңа йис. Аңкем немд Анна Андреевна. Мүң семьяевняң няврем вәс. Вән нявремәт мәш эвәлт ай пурайн аңтәма йисәт. Ши юпийн Никита, Алексей, Софья, Борис, Вера, Людмила. Ёхәт ма тәнлуп тыләщ 5-митн 1972-мит одн сема питсум. Мет ай апщев – Ольга. Ащем аңкем вүды таш давалсаңән, дүнән Кев па пелка касәлсаңән. Елды мүн Няксимвольн вәлты питсүв, вантэ, мүнәва вәндтйылды мосәс. Ащем вүды давләс, ши тумпи юх эвәтты тәхийн рәпитәс. Аңкем ашкола-интернатн кәр әдлэты па хотхәр длюхитты неңа вәс. Яма нәмдем, дүв иса пурайн кепл тәндәс па кәртәң мир пәта пуркайт ёнтәс».

Пура юхтәс – Раиса нулевой класса вәндтйылды мәнәс. Оләнмит вәндтаты неңел – Ольга Митрофановна Сайнахова вәс. «Дүв мүн пиләва рэт ясаңән путәртәс. Дүв пеләла вантемн ма нумса юхәтсум – елды ищи вәндтаты неңа йилдүм. Ипүш дүнән рүтьщәты

пурайн аңкем кепл тәндәс па мүнәва лупас: «Нән, Соня, вух дүнәтты неңа йилдән! Нән, Вера, совет хотн рәпитты питлән. Люда, нән ай тохтура йилдән. Рая, нән нявремәт вәндтаты питлән. Оля, нән ай нявремәт пида рәпитты питлән. Шеңк әмәщ – щиты ши тывәс. Адпа, дүв ед вәлупсы пелы вантты щир тәйс», – нәмәлмәслэ Раиса.

Роман Анямовәт хотн вән шәк тывәс – нявремәт аңкиды-ащиды хәщсәт. Елды дыв Софья вән упелдн енмәлсыйт, итәх пушхитет интернатн вәсәт. Анямов нявремәт – нумсаңәт, хулыева яма ашкола етшуптәсәт. Раиса математика, геометрия, физика урокәт мосман тәйс, вән классәнән практика иты лапкайн тынесты неңа рәпитәс. Нәмәсәс, мосәң, вух дүнәтты неңа йил.

Ашкола юпийн Раиса и ол Хулимсунт кәртән газ мәты тәхи давалды неңа рәпитәс. Елды Санкт-Петербург воша мәнәс, щәта 1991-мит одн Увас мир институтн «Культурология» тәхи пүншсы. «Мәнәма Ирина Александровна Лапина йис вәлупсы оләнән лекция хәләнтты мет мәстәс. Ши пурайн велщи йилуп щирн вәндтаты питсыюв. Мүң «Педагогика XXI века» непек хұват вәндтйылсүв. Практикайн Санкт-Петербург вошәң ашколайтн нявремәт вәндтәсүв», – путәртәл Р.М. Гаврильчик.

Мирхота аңтәшум ёх

Вән непекаңа ювмал юпийн Раиса Ёмвоша юхтәс. Тәта мет сыры «Югория» тәхийн вухаль ясаңән передачайт ләщәтәс. Елды Раиса әмәщ вер оләнән ай тәс: «Ин хәнә вер оләнән путәртлүм – ма актрисая йиты дәнхәсум, щирн Санкт-Петербург вошн театральной училищайн вәндтйылсум. Тәп ши пурайн щәта вәлты-холты хотн аң мәсыюм, стипендия вухн аң сухуптәсыюм, щирн ма тәп кәт тыләщ вәндтйылдмем юпийн юхды Ёмвоша керләсум».

Раиса заочной щирн А.И. Герцен немуп университетн «Институт педагогики» етшуптәс. Елды Ёмвошн арсыр мирәт творчества хотн, Ас-угорской научной институтн рәпитәс. «Лылаң союм» вәндтаты хот пүншум пурайн Раиса нявремәт вухаль ясаңа вәндтаты питәс па тәм пура вәнты щәта рәпитл. Ши тумпи кәт ол Увас нявремәт искусствайт вәндтаты хотн эветпухәт шүкщәты вера вәндтәс. «Югорика» передачайн ищи вухаль ясаң урок ләщәтәс.

«Ийха дүнәтты ки, ма

Р.М. Гаврильчик

13 ол нявремәт вәндтәдүм. Интәм хәлмит пүш «Вәндтаты ёх» кәсупсийн кәссум. Щәта кадетәт пәта Вулаң даль оләнән урок тәсум. Путәртсум, хутыса дәль пурайн щатьщасем Ивдель вош вәнты вүды әхәлн нюхи, хүд, пәщта непекаң тәтыяс. Щәлта Роман Ругин хәншум «Даль пура няврем» стих дүнәтсүв. Рүщ нявремәт велщи вухаль мир оләнән уша версәт, дывела шеңк мәстәс», – лупас кәсупсийн нух питум вәндтаты неңев.

Раиса Мартыновна, елды ищиты әмща нявремәт вәндтуман рәпита!

Людмила ШУЛЬГИНА

Ясңан давалман таялн

Шиты лупас Нина Алексеевна Кучергина, дүв Нуви сәнхум район Ваньщават көртәң ашколайн мәнум ол сүс вүш эвалт нявремат вәндтуман рәпитл. Дүв Марий Эл мұв эвалт шив юхтас. 35 мултас ол мәр нявремат вәндтаты неңа вәл.

Нина Алексеевна марийской вән хоттел ех хуши 1960-мит олн Марий Эл мұвн Сернурской район Большая Кульша көртән сема питас. Семьяелн вет няврем вәс. Аңкел-ащел – Анна Александровна па Алексей Павлович Кучергинңән. Ай пура олдал оланңән дүв шиты путартас: «*Ма көртән енумсум. Ай пура олдам әмшә нәмәлмәлүм. Ма дүң пура мет мосман тәйлүм. Марийцәт хуши арсыр емаңхәтләт вәлдәт. Нәмләм, хутыса дыв версыит, ширн ин ма рәт мирем йис вәлупсы тәса вәләм. Иса емаңхәтләтн неңәт па хәйт арәт арисәт. Рүщ мир емаңхәтләт мұң мирев иши постәләт – щит пасха, масленица, троица, Ильин день. Шци пурайн неңәт марийской летутәт кавәртләт, арсыр епләң ай нянят верләт. Ин вәнты йма нәмләм, хән аңкемщитәт верәс*».

Тәм мари мир не ашколайн вәндтәйл-мәлн нәлмит класс

Н.А. Кучергина

Н. Рагимова верум хур

вәнты иса урокәтн рәт ясәңән вәндтәсы. Вәндат классәтн урокәт рүщ ясәңән тәты питсыит. Ашкола етшуптумал юпийн Нина Алексеевна Йошкар-Ола вошн Н.К. Крупской немпи педагогической институтн вәндтылдәс. Шци юпийн дүв Башкортостан мұва китсы, щәта Калтасинской район Кучаш көртән хәлүм ол мәр нявремат вәндтуман рәпитәс. Щәлта дүв рәт мұвәла

юхтас. Мари-Турекской район Карлыган вошн 1986-мит ол вүш эвалт па 2019-мит ол вәнты нявремат рүщ ясәңа, литература па марийской ясәңа вәндтәс. «*Щит арсыр мирәт вәлты вош, щәта марийцәт тумпи удмуртәт, хәтанят, чувашәт па рүщәт вәлдәт. Нявремат ашколайн удмуртской па марийской ясәңәна вәндтәйләйт. Хәлүмъян хәлүм ол щәта нявремат вәндтуман рәпитсум*», – лупас Нина Алексеевна. Марийской ясәңа вәндтәйләтты тәхәла хәтанят па рүщәт яңхсәт. Шци оланңән дүв шиты ястәс: «*Нявремат пида арсыр верәт оланңән хәлүм ясәңәтн хәншсүв – рүщ, марийской па хәтань. Ма рәт ясәңем тумпи хәтань па удмуртской ширн путартлүм*».

Хутыса дүв Ваньщават көрта рәпитты юхтас, шци оланңән шиты путартас: «*И пүш эвем пида омәсман путартсумн, ма лупсум, хуты хилем вәна йис, па тәхия мәнты дәнхәлүм. Ма эвема*

хилем енмәлты нәтсум, ин дүв нәлмит классән вәндтәйл. Интернетн шиваләсум, хуты Нуви сәнхум район Ваньщават көртән нявремат вәндтәты хуят мосл. Шци көрт хурасәт шиваләсум, ма сәмема рәхсәт, ширн тыв рәпитты мәнсум. Тыв Ас хуваат юхәтсум, мәнәма Ваньщават көрт, хәнты мир, вутаң Ас, хурамәң вәнт шеңк мәстәләт», – лупас Нина Алексеевна.

Дүв Ваньщават көрта юхәтмәлн имухты вәлты хотн мәсы. Кәр әлдяты ән мосл, тәп йиңк тәты па ай хот камн вәл. Н.А. Кучергина лупл, хуты Карлыган вошн благоустроенной хотн вәс. Ашколайн дүв учебно-воспитательной верәт ширн кәщә ләңкәр неңа вәл, шци тумпи хәтмит классән рүщ ясәң па литература урокәт тәл. «*Щәта тәп и эви вәндтәйл, ма шиты нәмәлт пурайн ән рәпитсум. Мәнәма әмәщ нявремат пида рәпитты, дыв пиләда путартты. Тәта йм па хурамәң ашкола. Хәнтәт – щит ма мирем пәта рәт ех. Ма ширемн, хәнты хуятәта юлн нявремат пида рәт ясәңән путартты мосл. Рәпатайн хәнтәт күтн иши рәт ясәңән путартты, па хуят ки вәл, шци пурайн тәп рүщ ясәңән. Рәт ясәң давалты мосл. Иван Тургенев ясәңдал ширн, ашколайн няврем вәндтәды, хуты рәт ясәң давалман па мосман тәйты мосл. Енумты нявремәта ма луплүм, рәт ясәңән вәндтаты, давалман тәяты. Нын мирн вәл, ширн ясәңән па культурайн иши ат вәл», – лупас Нина Алексеевна Кучергина.*

Ваньщават көрт нәмәлдә

Интернетгәвәндтәйлүм хур

Надежда
РАГИМОВА

«Саман ханнехэ»

2019-мит одн лыпāt хойты тылāщ олаңмит хātл вўш эвāлт Югра мўвн тәрум пāта нētупсэт āкātты питсыйт. Ши од ван хātлуп тылāщн Ёмвошāн округ хуца вэлты шуши мир хоттел ёха нētупсэт мāты пиньщāсыйт.

Шиты «Саман ханнехэ» вер унтасн йилуп од ёманхātл пāта Нягань, Мегион, Нефтеюганск, Урай, Нижневартовск вошāтн, Лямино кертāн па Сўмātвошн шуши нявремāt пāта эмāщ юнтāн хāрāt лēщātсыйт.

Нявремāта увās мир йис верāt ванлтāсыйт, дыв юнтāн па ёращты верāта вәнлтāсыйт.

Ши юпийн кашāн хāнты, вухаль па юрн нявремāта мавāн мойлупсэт катлуптāсыйт: Нягань вошн 30 пушāх мавāн мойлупсы ёша павтāс, Мегион хуца – ищи 30. Нуви сāнхум районāн, щит Нуви сāнхум вошн, Касумн, Поднавātн, Тўкьякāнāн пā Ваньщавātн ищи 30 мойлупсы катлуптāсы. Сэрханл мўв Лямино кертāн āшкола-интернātн вэлты 100 мултас увās няврема мойлāсы. Щāлта Нижневартовск, Нефтеюганск вошāн па Сўмātвошāн 30 эви-пух мавāн мойлупсийн мāсы. Урай вош 28 эви-пух, Ларьяк керт – 16 па Варьёган керт 14 пушāх амātсы.

Ши тумпи тәрум пāта нētупсэт ар нявремāн хоттел ёха па тылāщ мār шимл вух вўты хāнтылўва па вухальлўва катлуптāсыйт. Шит Свердловской область Полуночной кертāн, Советской вошн, Сэрханл район Русскинской, Угут кертāнāн, Нижневартовск вошн па Нижневартовской район Ларьяк, Сосновой Бор, Варьёган па Корлики

кертātн, Нуви сāнхум мўв Паштār кертāн шуши ёхлўв нētсыйт.

Йм, хуты мўвевн сāmāн мир вэл, мāта хуятāt тәрум пāта давāрт сурт тāйты па ар няврем енмāлды шуши мир хоттел ёха, вўт кертātн вэлты вўдең хуятāта нētты лāнхалāt.

«Саман ханнехэ» мосты вер лēщātты ёх вән пэмашипа яснāt кашāн ханнехэя луплāt, вāнтэ, тәп щиты ийха катлāсман вөлупсэв ймшāка верты рāхл.

Югра мўв Дума кәщā хэ Б. Хохряков, округ депутатāt А. Андреев, А. Осадчук, С. Великий, А. Филипенко, Д. Зеленский, А. Зеленский, Югра мўв луватыйн мўв илпи питы вуй вўты па мўв-авāt давāлты верāt тәты департамент тāхи ёх кәщā лāнқār хэ А. Комиссаров па ханнехāt вәнльты не Н. Стребкова тәрум пāта «Саман ханнехэ» мосты верн йма нētсāt.

Ши тумпи Нижневартовск вош «Уй» немпи лэмātты сух па кўр лэмātсух тыныты лапка кәщайнāн А. Бабаян па Д. Бабаян, «Ценопад» немуп лапка хуца кәщā ёх, щит Ш. Бабаян, Р. Романова, С. Романова, «Бумеранг добра» оса верāt тәты тāхи, Ларьяк керт āшкола нявремāt пила рәпитты имет-икет па «Радуга» немуп ймāлды па ёращты верāt тәты хот ёха. Щāлта Мегион вош «Мўң ийха» немпи тāхи, Н.А. Никулина нем киникайт лўнātты хот рәпатнекāта, Мегион вош оса тāхета, Югра

«Саман ханнехэ» вер тәты ёх

мўв Общественой палата тāхия луңум хуят Э. Логинов, «Евроремстрой» лапка кәщā А. Червонецкий, вошāн айлат ёх верāt эхтыйн ух хэ А. Игнатъев, Урай вош «Горизонты Югры» оса тāхи кәщā В.Т. Закриев.

Щāлта округ хуца вэлты мир пела сāmāн мир, щит Д. Журенко, А. Ледкова-Молданова, Д. Герасимова, О. Вечко, Ю. Кольчурина, О. Серебрякова, В. Кондратьева, Е. Тайбин, Н. Айпин, Ю. Лукьянова, С.В. Благородов, А. Горлова, Р. Богордаев, В. Геринг, Л. Кашлатова, В. Банк, А. Никонова, В. Алфёров, В. Сигильетов, Л. Алфёрова, З. Лозямова, Д. Русскин, Н. Есаулкова, Ю. Жидков, А. Изюмова, А. Исанбаева, О. Стенякина, С. Лялькина, Д. Гришкин, Ю. Вайсалова, Е. Воеводина, С. Рявкина, В. Головина, М. Натальина, Л. Коновалихина, И. Полиненко па па нявдāk сāmуп ёх.

Югра мўв губернатор неңа Н. Комарова ищи вән пэмашипа яснāt, лўв унтасāдн интернет

хуца «Саман ханнехэ» вер олаңнāн арсыр тāхетн вәды. «Самотлор», «Мегаполис» немпи Нягань, Нижневартовск вошāн телерадиокомпанияйт па па айкелāt лēщātты апрāң ёх.

Ийха лўнātты ки, IV-мит «Саман ханнехэ» мосты вер унтасн 300 хоттел ёх нētсыйт, 800 ханнехэ вөлупсы кўш ешае амātсы.

Щит пāта V-мит «Саман ханнехэ» немпи нētупсы вер 2020-мит од лыпāt хойты тылāщ олаңмит хātл вўш эвāлт йилпатлы. Ши пурайн «Хунзи» община тāхи хоттел ёх 30 од постāты питлāt.

Иса мирн вәды, «Саман ханнехэ» мосты вер Нижневартовск вош «Хунзи» община ёх унтасн тывās, кәщāя щāта Екатерина Жукова (Хунзи) вэл.

**Екатерина
ЖУКОВА**

**Хāнты ясāңа
тулмащтāс
Ирина
САМСОНОВА**

75
ПОБЕДА
1945
2020
Поздравление
с 75-летием
Великой
Победы!

Ащел тарма даясас, эвел тарма рәпитас Вудаң Победа пата

Ма аньхем немд Пелагея Алексеевна Гришкина, эви опрац немд Лельхова вәс. Лұв Паштәр кәртән не. Ащел Алексей Павлович, аңкел Мария Николаевна Лельховһән. Лын дапәт няврем тәйсәһән. Ащел колхоз кәщя вәс.

Лыпәт хойты тыдәщ 1943-мит одн Алексей Павлович Лельхов даля тәсы. Ин хоттел атәлт хәщумсәт. «Аңкиём хә рәпата, хә ширн верәнтсәлдә. Палашка эвие айтелн нәтәсман рәпитты питәс», – нәмәлдмәс Мария Николаевна Лельхова.

1944-мит одн Алексей Павлович шеңк мәшмәдсы, щи юпийн госпиталя китсы, әхәт әнтәма йис. Литва мұвн шависы.

Пелагея Алексеевна аньхем Түкьякәң кәртән вәд. Лұв ар мевд пос тәйл, щи күтн «Задоблестный труд в Ве-

ликой Отечественной войне 1941 – 1945 гг.» мевд пос вәд. Тәм ванән Вудаң Отечественной даля парум 75 од постәты едпийн немасыя пос еша холумтәс.

Интәм щимәщ ясәт хәншты ләңхалум. Ёрт йиңк яньщман, доньщ йиңк яньщман Вудаң даля ванамтман мурта сурт щи вантсәт мұң советской мирев, щи күтн мұң ай хәнты па вухаль мирәләдүв ищи.

Людмила ЗУБАКИНА

А.П. Лельхов

Балтийской щорәсн далясум хә Иван Яркин

Тәм ванән мұң редакцияева Поднавәт кәртән ими Галина Ивановна Яркина юхтылдәс. Лұв ащел далясум вер оләһән путәртәс:

И.В. Яркин

– Ащем Иван Васильевич Яркин Ас нопәтты тыдәщ 1913-мит одн Нұм Нярьәх кәртән сема питәс. Лұв Ас вухаль хә. Ашкола етшуптумал юпийн Ленинград вошн Увәс мир институтн вәндтылдәс. Щи тәхи эвәлт армия вұсы, щи пурайн дапәт од слу-

житсы. Щәлта советско-финской далясум.

Лұв морской пехотинца вәс. Путәртәс, ипұш Балтийской щорәсн даля хопн йәһсәт. Роман лыв хопела фашистской тухләң хоп эвәлт бомба хойс. Мұң солдатлұв хәлум хәтл Балтийской щорәсн вәщсәт, щәлта па хопел юхтәс па дыв нух талсыйт.

Вудаң Отечественной далясум Западной фронт хуца далясәс. Ипұш даварта мәшмәдсы, госпиталя тәсы. Хән юхды керләс, уша версәлдә, неш, госпитальн вәдмәд мәр лұв мевд посн тәсы. Тәп тәм пура вәнты щи мевд пос ән вәйтсәв. Ащем вуракәт Германия мұв вәнты вошитәс.

1946-мит одн юхи юхтәс, Мущәң кәртән вұдең совхоз кәщя вәс. Ванкүтлы Поднавәт кәрта йәһиләс. Щәта ма аңкел Павлина Яковлевна Вайнбендер пида вәтаңа йис. Аңкел лұв семьяел пида даля пурайн Волга ас мұв эвәлт мұң увәс мұвева китсыйт. Вантә, лыв немәщ мир.

Аңкел-ащем йәха мәнсәһән. Мұң семьяевн вет няврем сема питәс. 1947-митн Раиса, щәлта Николай, 1954-митн ма сема питсум. Елды Александр па 1959-митн Михаил. Ма сема питмем пурайн мұң Мущәң кәрт эвәлт Поднавәта касәлдсүв.

Ванкүтлы мұң хуцева арсыр үчәной әх юхтылдсәт па ащем эвәлт арсыр йис путрәт, моньщәт, арәт нух хәншсәт. Интәм арсыр

кинкайн ащем путрәт хәншман вәдләт.

1971-мит одн ащем әнтәма йис, лұв тәп 58 од вәс. Вантә, ащем даля юпийн ванкүтлы мәшитәс. Щи пурайн вера даварт вәлупсы вәс. Аңкел ищи ар рәпата верәс, аләң – кәртән мир пәта нянь верәс, етн – тұтгыөх сәврәс, щи тумпи юдн ар няврем вәс, ар хот вой тәйсәт. Ащем-аңкел Поднавәт кәртән мұң семьяев пәта вән хот омәссәһән.

Ипұш телевизор хұват шиваләсум – Ным Нярьәх кәртән музейн ащев питы шинель альсы.

Ешавәд Морской флот архива пицма хәншлұм па ащем мевд пос оләһән иньщәслұм.

Интәм кашәң Вудаң Победа хәтл пурайн ащем хур пида шәшлұв.

Путәртәс па хәншәс Людмила ГУРЬЕВА

Ханты ясанг
(Хантыское слово)
№7 (3547), 9.04.2020

Соучредители
Дума, Правительство
Ханты-Мансийского
автономного округа – Югры
Издатель
Департамент общественных
и внешних связей Ханты-
Мансийского автономного
округа – Югры

Редакция

Врио директора, главный редактор – **Кондина Г.Р.**
Телефон (3467) 33-22-72

Заместитель главного редактора – **Вах Н.И.**
Телефон (3467) 33-24-02

Ответственный секретарь – **Рагимова Н.В.**
Телефон (3467) 33-24-02

Адрес редакции и издателя:

628011, г.Ханты-Мансийск,
ул.Комсомольская, 31
тел./факс (3467) 33-17-52

E-mail: gazeta@khanty-yasang.ru
Газета размещена на сайте
www.khanty-yasang.ru

Отпечатано:

ООО «Новости Югры-
Производство» г. Сургут,
ул.Маяковского, 14.

Индексы **04393, 54393**

Тираж **2166** экз.
Заказ **1386**
Цена свободная

Газета
зарегистрирована
Управлением Федеральной
службы по надзору в сфере
связи, информационных
технологий и массовых
коммуникаций по

Тюменской области,
ХМАО-Югре и ЯНАО.

Свидетельство о регистрации
ПИ №ТУ 72-00796
от 23 января 2013 г.

Мнение авторов
публикаций не
обязательно отражает
точку зрения
редакции.